

عنوان مقاله:

مقاله مروری به نژادی مشارکتی، راهکاری برای تولید پایدار ارقام جدید برنج در ایران

محل انتشار:

فصلنامه علوم زراعی ایران، دوره 22، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

مهرزاد الهقلیپور - Rice Research Institute of Iran, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Rasht, Iran

مریم حسینیچالشتی - Rice Research Institute of Iran, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Rasht, Iran

خلاصه مقاله:

طی 50 سال گذشته، ارقام مختلف برنج توسط به‌نژادگران به جوامع کشاورزی سراسر دنیا معرفی شده است. با وجود بهبود شاخص‌هایی مانند عملکرد دانه و تحمل به تنش‌های زیستی و غیرزیستی، هنوز تعداد قابل توجهی از کشاورزان، ژنوتیپ‌های بومی را به ارقام اصلاح شده ترجیح می‌دهند. دلایل اصلی این موضوع ضعف در مشارکت به‌نژادگران، مروجین و کشاورزان در برنامه‌های تحقیقات کاربردی و همچنین عدم احصای نیازها و ترجیحات جوامع کشاورزی، تفاوت در وضعیت رشد گیاهان در مزارع تحقیقاتی با مزارع کشاورزان، تفاوت شرایط آگرواکولوژیکی مناطق کشاورزی با یکدیگر و کیفیت مطلوب پخت و سازگاری بالای ارقام بومی و پایداری عملکرد آن‌ها در سال‌های مختلف هستند. طی دو دهه اخیر شیوه به‌نژادی مشارکتی با همکاری کشاورزان، تجار، صاحبان صنایع تبدیلی و مصرف‌کنندگان جهت بهبود و تولید ارقام جدید زراعی توسعه یافته است. در این شیوه معرفی ارقام جدید با مشارکت کشاورزان (و یا سایر ذی‌نفعان) و محققان به‌نژادی صورت می‌گیرد. ارقام معرفی شده با استفاده از روش به‌نژادی مشارکتی، علاوه بر دارا بودن عملکرد بیشتر و بهبود درآمد کشاورزان، به حفظ و افزایش تنوع ژنتیکی کمک کرده، سرعت پذیرش ژنوتیپ‌های جدید افزایش و زمان و هزینه‌های تحقیقات، آموزش و ترویج یافته‌های جدید کشاورزی کاهش می‌یابد. اجرای برنامه‌های به‌نژادی با کمک بهره‌برداران محصولات کشاورزی می‌تواند بسیار مفید بوده و آینده به‌نژادی متداول را تغییر دهد. معرفی دو رقم برنج اصلاح شده گیلانه در سال 1395 و آنام در سال 1398 با همراهی کشاورزان، نمونه‌های موفق از اثربخشی تحقیقات برنج در قالب برنامه به‌نژادی مشارکتی در ایران می‌باشند.

کلمات کلیدی:

„Farmers’ preference, Participatory plant breeding, Participatory varietal selection and Rice انتخاب مشارکتی رقم، برنج، به‌نژادی مشارکتی و ترجیح کشاورزان.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1155022>

